

Yhden totuuden politiikasta ja vähän myös suomettumisesta

Kansanedustaja Atte Kaleva twiittasi 11.1.2022, että ”Venäjä toimii aina samalla tavalla: 1. Venäjä haluaa jotain, 2. Se esittää Lännelle aivan poskettomia vaatimuksia, 3. Länsi aloittaa neuvottelut, 4. Länsi tulee vastaan puoliväliin, 5. Venäjää saavuttaa alkup. tavoitteensa, 6. Länsi on tyytyväinen vaikeiden neuvottelujen tuloksiin”.

Edellä mainittuun liittyen lähetin erälle henkilölle Whatsapp-viestin, jossa totesin, että ”pitäisiköhän tuohon laittaa vastaustiitti, että ”Noin tuo menee Suomessa tes-neuvotteluidenkin osalta. Laittakaa sanan Venäjä tilalle ay-liike, ja sanan Länsi tilalle sana työnantajapuoli 😊”.

Hän vastasi, että ”hymiö lieventää aina, mutta harkitse ja mieltä, kun elämme suomettumisen aikaa myös työmarkkinoilla. Tässä maassa on vain yksi totuus ja pitää olla varovainen, ettei leimaudu täysin kahjojen -porukkaan”.

Saamassani vastauksessa esiintuotu ”työmarkkinoiden suomettuminen” ja ”yksi totuus” saivat minut pohtimaan asiaa vakavammin. Ensinnäkin, jos tuollaista ei voisi todeta Suomessa ay-liikkeestä edes vitsinä, olisi se vain hyvä osoitus siitä, että työmarkkinat ovat ainakin tietyillä teollisuuden sektoreilla todellakin suomettuneet. Tosiasia myös on, että Atte Kalevan twiitissä mainittu sopii tietyllä tavalla hyvin myös ay-liikkeen valitsemiin toimintatapoihin. Asioiden mittasuhteet ovat tietenkin vain aivan toiset. Mutta kuten tiedämme, ”se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa”.

Toisekseen Suomi on aina ollut maa, jossa on paljon erilaisia mielipiteitä, mutta jossa eletään aina kerrallaan vallassaolijoiden määrittämää ”yhden totuuden politiikkaa”. Periaatteena on, että ne, jotka eivät ole valitun linjan takana, ovat vastustajia, ja heidät tarvittaessa leimataan eräänlaisiksi varoittaviksi esimerkeiksi, jotta muut ymmärtävät mihin johtaa, jos ei hyväksy valittua linjaa. Yhden totuuden politiikka on tullut nähdyksi vuosien varrella monissa eri asioissa. Tämä ajatusmalli johtaa usein siihen, että ihmiset tietävät pääsevänsä helpommalla, kun vain mielistelee johtavia henkilöitä, niin poliitikkoja, virkamiehiä kuin työpäikällä omaa pomoaan. Työpaikalla työkavereiden kesken kahvi-huoneessa, kun pomo on poissa, uskalletaan asioista olla hetken aikaa toistakin mieltä.

Suomessa on monissa eri asioissa vähintään kaksi eri linjaa, mutta vain voittajien luoma totuus. Itse asiassa koko Suomen historia perustuu kahden eri linjan väliseen kiistelyyn siitä, kenen näkemyksen mukaan valittua toimintalinjaa noudatetaan. Ennen Suomen itsenäistymistä kahta eri linjaa edustivat vanhasuomalaiset (eli niin sanotut myöntöväisyyshiehet) ja nuorsuomalaiset. Kyse oli siitä, miten Venäjään ja Venäjän vaatimukseen suhtaudutaan. Sama toimintatapa jatkui Suomessa koko Neuvostoliiton olemassaolon ajan, mutta tuolloin lähes koko kansa tai ainakin

sen poliittinen johto oli suomettunut. Toista linjaa edustaneet henkilöt jäivät vain pieneksi vähemmistöksi. Tästä ajasta kirjailija Jari Ter- von juontama TV-sarja Kylmän Sodan Suomi kertoo hienolla tavalla. Tuon ajan varoittavia esimerkkejä olivat kansanedustajat G.C Ehrn-rooth, Tuure Junnila ja Kullervo Rainio. Siis henkilöt, jotka yrittivät pitää huolta siitä, että Suomi toimisi länsimaisen oikeusvaltion ta- voin.

Aivan samoin kuin valtakunnan politi- kassa niin myös työmarkkinapolitiikassa valitsee usein kaksi eri linjaa. Työmarkkina- politiikassa kahden eri linjan välinen vääntö

näky erityisesti suhtautumisessa ay-liikkeeseen ja ay-liikkeen valta-asemaan. Toiset tahot yrittävät vaikuttaa ay-liikkeeseen myöntöväisyysslinjaa pitkin ja toivovat, että sitä kautta saataisiin aikaiseksi uudistuksia työelämässä. Toiset tahot yrittävät vaikut- taa räväkämmällä tavalla, ja kuvittelevat, että siten onnistutaan paremmin ja saadaan muutoksia aikaiseksi. Oikeaa vastausta siihen, kumpi on parempi tapa, ei ole olemassa. Mutta varmaa on, että jos kukaan ei edes yritä, mitään muutoksia ei ainakaan tapahdu, kun niitä ei ole tapahtunut tähänkään mennessä. Vi- meisen muutaman vuoden aikana työmarkkinoilla, erityisesti metsäteollisuudessa UPM:n toimesta, on haastettu 40-50 vuotta vallinnutta järjestelmää*. Muutoin työmarkkinoilla näyttää kui- tenkin siltä, ettei mikään tälläkään kertaa juurikaan muutu, vaan työnantajapuoli laatii vain jälleen kerran uudet strategiat, jolla uudistuksia tavoitellaan myöhemmin tulevaisuudessa. Samalla kuitenkin toivotaan, että ay-liike ymmärtäisi muuttuvan maail- man tuomat muutostarpeet.

Yhden totuuden politiikka on Suomessa ollut voimissaan kohta jo kahden vuoden ajan myös koronarajoitusten suhteen. Rajoituksia vastustavat on haluttu leimata, usein perusteetta, ro- kotevastaisiksi tosiasioita ymmärtämättömiksi yhteisen hyvän vastaisiksi yksilöiksi. Kyse on kuitenkin monelta osin vain siitä, että rajoituksia vastustavat tahot haluavat pitää huolta, että Suo- messa ei perusteettomasti puututa yksilön- ja/tai elinkeinova- pauteen ja että Suomi muutoinkin hankalassa koronatilanteessa toimii länsimaisen oikeusvaltion tavoin. Vasta aivan viime ai- koina, kun henkilökohtainen pelko koronarokotusten myötä on vähentynyt, ihmiset ovat yhä suuremmalla joukolla uskaltaneet herätä kyseenalaistamaan yhden totuuden mukaisesti päätettyjen koronatoimien järkevyyttä. Suomalaiset yrittäjät, esimerkiksi ra- vintola-alalla, tapahtuma- alalla ja kuntosalipuolella, ovat saaneet karvaasti kokea päättäjien yhden totuuden politiikan.

Mika Värynen

* Ehkä tuo osaltaan osoittaa, että työmarkkinat eivät ole ainakaan kokonaisuudessaan suomettuneet.